

STEENHUISMEURS bv
Hoofdweg 255
9765 CH Paterswolde
050 3080100
mail@steenhuismeurs.nl
www.steenhuismeurs.nl
NL58 TRIO 0390 4508 63
KvK 24 484 775
BTW NL 8219 26 135 B01

Aan de heer en mevrouw Groenink
Oud Over 4
3632 VD Loenen

Vennebroek, 20 april 2021
Onderwerp: cultuurhistorisch advies tuinmanswoning

Geachte heer en mevrouw Groenink,

In 2016 schreven wij een advies over de tuinmanswoning op Vrederijk. Destijds was de vraag of er vanuit cultuurhistorie een onderbouwing was te geven voor het realiseren van een tuinmanswoning op het landgoed, een vraag die we toen bevestigend hebben beantwoord. Op uw verzoek heb ik mij opnieuw over de vraagstelling gebogen, maar nu in het bijzonder over de locatie van die tuinmanswoning. Ik heb mijn bevindingen conclusies neergelegd in een aanvullende laatste paragraaf op de "conclusies", die in het oorspronkelijke advies op pagina's 4/5 te vinden zijn. Deze is als bijlage bij deze brief gevoegd.

Met vriendelijke groet, hoogachtend,

Dr. ir. Paul Meurs
SteenhuisMeurs BV

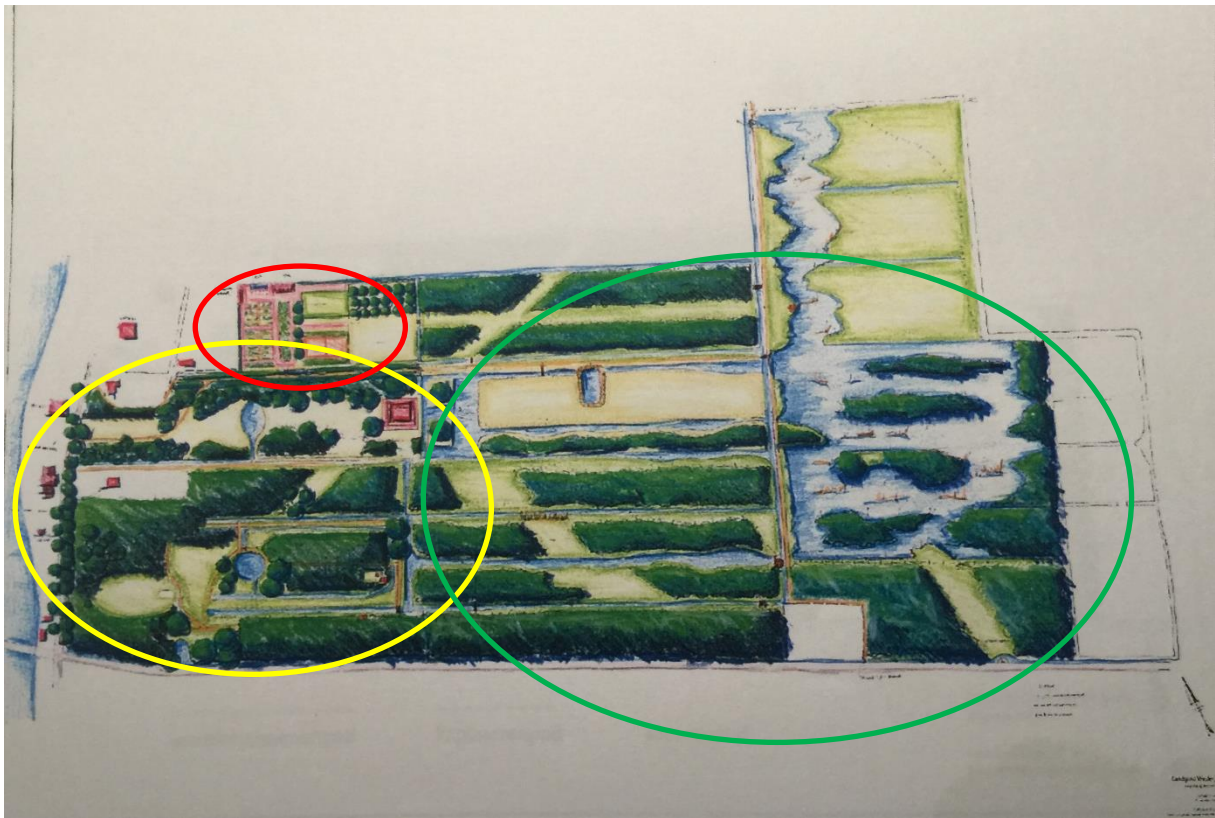
Landgoed Vrederijk, Loenen aan de Vecht

Conclusie cultuurhistorisch advies tuinmanswoning (2016, met aanvulling 2021)

Onze conclusie is dat Vrederijk een vanzelfsprekend onderdeel is van het buitenplaatsen-landschap langs de Vecht. Het landgoed bevat cultuurhistorisch waardevolle elementen, die terugvoeren tot eerdere historische fases. Zo lagen op deze plek in 1740 (volgens de kaart van Van Bloemswaerdt) boerderij Aalmeer en vier lusttuinen: Langgewenst, Geestevlecht, Ruitenbeek en Bijdorp. In later tijd werden deze samengevoegd en bij het landgoed Vegtlust opgenomen. Begin deze eeuw werd het landgoed gerestaureerd en uitgebreid. Er kwamen nieuwe gebouwen, als onderdeel van het ensemble en gebouwd volgens de eeuwenoude logica van de buitenplaatsen. Ook het feit dat hier moderne architectuur werd toegepast, hoort bij die logica – in de 16^e, 17^e, 18^e, 19^e en 20^e eeuw gebeurde precies hetzelfde.

Het feit dat Vrederijk de verbinding legt tussen de buitenplaatsentypologie en moderne architectuur bevestigt de relevantie van de buitenplaatsen voor het heden, maar onderschrijft ook dat cultuurhistorie doorloopt tot in het heden. Bij restauraties van grote monumenten gebeurt hetzelfde, bijvoorbeeld bij het Rijksmuseum. Vrederijk geeft de typologie van de buitenplaatsen langs de Vecht nieuwe betekenis vanwege de eigentijdse architectonische interpretatie van het historisch idioom. Voor de toekomst betekent dit onherroepelijk een monumentale status – als zeldzaam en rijk voorbeeld van een vroeg 21^e-eeuwse interpretatie van een historische typologie. Het is de uitdaging om deze moderne historische buitenplaats zo goed, kwalitatief hoogwaardig en compleet mogelijk te maken en te behouden.

Dat bij de cultuurhistorische typologie ook een tuinmanswoning hoort, is op veel plekken langs de Vecht te zien. Voor het onderhoud van het terrein van 43 hectare is de aanwezigheid van een tuinman ter plaatse geen overbodige luxe. Een tuinmanswoning kan, afgaande op historische voorbeelden, op verschillende plekken op een landgoed staan; pontificaal op de voorgrond of juist discreet op de achtergrond. Voor Vrederijk ligt een positie op de voorgrond niet voor de hand. Het hoofdhuis is namelijk achter op de oeverwal gesitueerd, 300 meter van de Vecht vandaan. Het landschapsontwerp (Copijn 2003) buit dit gegeven volledig uit, door de benadering van het hoofdhuis als een opeenvolging van landschappelijke sferen en ruimtes vorm te geven, met de oude entree van de overtuin van Vegtlust, een oude Essenlaan, een vijver van het oude landgoed Schoonoord en de tuinaanleg rondom het hoofdhuis. Toevoeging van een tuinmanswoning zou het grote gebaar van het onbebouwde landschap voor Vrederijk ontregelen en een herziening van de ruimtelijke compositie van het voorterrein vergen. Vanuit de typologische opzet van de buitenplaatsen is het voor Vrederijk logisch om de tuinmanswoning aan de noordwestelijke hoek van het landschap op te nemen, als onderdeel van het ensemble van de kwekerij. Functioneel is dat vanzelfsprekend. Herbestemming van het in 2003 volledig herbouwde gebouw, in gebruik als schuur, is de voor de hand liggende optie.

Landschapsaanleg Vrederijk (Copijn, 2003)

Zone tussen Oud Over en het hoofdhuis (geel):

In het landschapsonwerp van Copijn wordt de benadering van het hoofdhuis als een opeenvolging van landschappelijke sferen en ruimtes vorm te geven, met de oude entree van de overtuin van Vegtlust, een oude Essenlaan, een vijver van het oude landgoed Schoonoord en de tuinaanleg rondom het hoofdhuis. Toevoeging van een tuinmanswoning zou het grote gebaar van het onbebouwde landschap voor Vrederijk ontregelen en een herziening van de ruimtelijke compositie van het voorterrein vergen.

Zone achter het hoofdhuis (groen):

Achter het hoofdhuis is het niet praktisch om een tuinmanswoning te bouwen. We zijn er ook geen voorbeelden van tegengekomen. Hier loopt het gecultiveerde landschap over in de natuur.

Ensemble van de kwekerij (rood):

Terzijde van het hoofdhuis is de kwekerij gesitueerd, de natuurlijke habitat van een tuinman. De bestaande schuur kan hier prima tot tuinmanswoning worden herbestemd.